

LEXISTORIA

COD

Codul de procedură penală

nr. 135/2010

PARTEA GENERALĂ

Titlul II — Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal

15 articole

Dreptul la drept.

Portalul Legislativ · [legislatie.just.ro](#)

Generat 10 iulie 2026 · Lexistoria

CAPITOLUL I

Acțiunea penală

Articolul 14 — Obiectul și exercitarea acțiunii penale

- (1) Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.
- (2) Acțiunea penală se pune în mișcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.
- (3) Acțiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal, în condițiile legii.

Articolul 15 — Condițiile de punere în mișcare sau de exercitare a acțiunii penale

Acțiunea penală se pune în mișcare și se exercită când există probe din care rezultă presupunerea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există cazuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia.

Articolul 16 — Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale

- (1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:
- a) fapta nu există;
  - b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege;
  - c) nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea;
  - d) există o cauză justificativă sau de neimputabilitate;

- e) lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;
- f) a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;
- g) a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii;
- h) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;
- i) există autoritate de lucru judecat;
- j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. e) și j), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior, în condițiile prevăzute de lege.

Articolul 17 — *Stingerea acțiunii penale*

(1) În cursul urmăririi penale acțiunea penală se stinge prin clasare sau prin renunțare la urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege.

(2) În cursul judecății acțiunea penală se stinge prin rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești.

Articolul 18 — *Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului*

În caz de amnistie, de prescripție, de retragere a plângerii prealabile, de existență a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate ori în cazul renunțării la urmărirea penală, suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

CAPITOLUL II

Acțiunea civilă

Articolul 19 — Obiectul și exercitarea acțiunii civile

(1) Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect repararea prejudiciului material sau moral produs prin săvârșirea infracțiunii.

(2) Acțiunea civilă se exercită de persoana vătămată sau de succesorii acesteia, care se constituie parte civilă împotriva inculpatului și, după caz, a părții responsabile civilmente.

(3) Când persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă, acțiunea civilă se exercită în numele acesteia de procuror, în condițiile art. 20 alin. (1) și (2). Reprezentantul legal al persoanei vătămate lipsite de capacitate de exercițiu are dreptul de a exercita acțiunea civilă în numele acesteia.

(4) Acțiunea civilă se soluționează în cadrul procesului penal, dacă prin aceasta nu se depășește durata rezonabilă a procesului.

(5) Repararea prejudiciului material și moral se face potrivit dispozițiilor legii civile.

Articolul 20 — Constituirea ca parte civilă

(1) Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătorești. Organele judiciare au obligația de a aduce la cunoștința persoanei vătămate acest drept.

(2) Constituirea ca parte civilă se face în scris sau oral, cu indicarea naturii și a întinderii pretențiilor, a motivelor și a probelor pe care acestea se întemeiază.

- (3) În cazul în care constituirea ca parte civilă se face oral, organele judiciare au obligația de a consemna aceasta într-un proces-verbal sau, după caz, în încheiere.
- (4) În cazul nerespectării vreuneia dintre condițiile prevăzute la alin. (1) și (2), persoana vătămată sau succesorii acesteia nu se mai pot constitui parte civilă în cadrul procesului penal, putând introduce acțiunea la instanța civilă.
- (5) Până la terminarea cercetării judecătorești, partea civilă poate:
- a) îndrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civilă;
  - b) mări sau micșora întinderea pretențiilor;
  - c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despăgubiri bănești, dacă repararea în natură nu mai este posibilă.
- (6) În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile civile nu și-au desemnat un reprezentant, pentru buna desfășurare a procesului penal, desemnarea poate fi dispusă din oficiu de către organul judiciar.
- (7) Dacă dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale convențională unei alte persoane, aceasta nu poate exercita acțiunea civilă în cadrul procesului penal. Dacă transmiterea acestui drept are loc după constituirea ca parte civilă, acțiunea civilă se disjunge.
- (8) Acțiunea civilă care are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului și părții responsabile civilmente, exercitată la instanța penală sau la instanța civilă, este scutită de taxă de timbru.

Articolul 21 — *Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente*

- (1) Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente poate avea loc, la cererea părții civile sau a inculpatului, în termenul prevăzut la art. 20 alin. (1).
- (2) Atunci când exercită acțiunea civilă, procurorul este obligat să ceară introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente, în condițiile alin. (1).
- (3) Partea responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal până la începerea dezbaterilor la prima instanță de judecată, luând procedura din stadiul în care se află în momentul intervenției.
- (4) Partea responsabilă civilmente are, în ceea ce privește acțiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru inculpat.

Articolul 22 — *Renunțarea la pretențiile civile*

- (1) Partea civilă poate renunța, în tot sau în parte, la pretențiile civile formulate, până la terminarea dezbaterilor în apel.
- (2) Renunțarea se poate face fie prin cerere scrisă, fie oral în ședința de judecată.
- (3) Partea civilă nu poate reveni asupra renunțării și nu poate introduce acțiune la instanța civilă pentru aceleași pretenții.

Articolul 23 — *Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile*

- (1) În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii.
- (2) Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile.
- (3) În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe.

Articolul 24 — *Exercitarea acțiunii civile de către sau față de succesori*

- (1) Acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale în caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții civile, dacă moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii acesteia își exprimă opțiunea de a continua exercitarea acțiunii civile, în termen de cel mult două luni de la data decesului sau a reorganizării, desființării ori dizolvării.
- (2) În caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții responsabile civilmente, acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale dacă partea civilă indică moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii acestora, în termen de cel mult două luni de la data la care a luat cunoștință de împrejurarea respectivă.
- (3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), dacă se depășește durata rezonabilă a procesului, instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea acțiunii la instanța civilă competentă.

Articolul 25 — *Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal*

- (1) În caz de condamnare, instanța se pronunță prin aceeași hotărâre și asupra acțiunii civile.

- (2) Când acțiunea civilă are ca obiect repararea prejudiciului material prin restituirea lucrului, iar aceasta este posibilă, instanța dispune ca lucrul să fie restituit părții civile.
- (3) Instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris sau la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.
- (4) Când prin desființarea înscrisului sau prin restabilirea situației anterioare pot fi afectate drepturile terților, instanța disjunge acțiunea și o trimite la instanța civilă.
- (5) În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi, lit. e), f), i) și j), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă.

Articolul 26 — *Disjungerea acțiunii civile*

- (1) Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea ei la instanța competentă potrivit legii civile, când soluționarea acțiunii civile în procesul penal determină depășirea termenului rezonabil al procesului penal.
- (2) Disjungerea se dispune de către instanță din oficiu ori la cererea procurorului sau a părților.
- (3) Probele administrate în fața instanței penale până la disjungere pot fi folosite în fața instanței civile, în afară de cazul când instanța civilă apreciază că este necesară refacerea lor.
- (4) Instanța dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea ei la instanța competentă potrivit legii civile și în cazul admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției în condițiile art. 486.
- (5) Încheierea prin care se disjunge acțiunea civilă este definitivă.

Articolul 27 — *Cazurile de soluționare a acțiunii civile la instanța civilă*

- (1) Dacă nu s-au constituit parte civilă în procesul penal, persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce la instanța civilă acțiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.
- (2) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot introduce acțiune la instanța civilă dacă, prin hotărâre definitivă, instanța penală a lăsat nesoluționată acțiunea civilă.
- (3) Persoana vătămată sau succesorii acesteia care s-au constituit parte civilă în procesul penal pot să introducă acțiune în fața instanței civile dacă procesul penal a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acțiunea introdusă la instanța civilă se suspendă în condițiile prevăzute la alin. (7).

(4) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care au pornit acțiunea în fața instanței civile, pot să părăsească această instanță și să se adreseze organului de urmărire penală, judecătorului ori instanței, dacă punerea în mișcare a acțiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunțat o hotărâre, chiar nedefinitivă.

(5) În cazul în care acțiunea civilă a fost exercitată de procuror, dacă se constată din probe noi că prejudiciul nu a fost integral acoperit prin hotărârea definitivă a instanței penale, diferența poate fi cerută pe calea unei acțiuni la instanța civilă.

(6) Persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce acțiune la instanța civilă, pentru repararea prejudiciului născut ori descoperit după constituirea ca parte civilă.

(7) În cazul prevăzut la alin. (1), precum și în cazul acțiunii civile disjuncte, judecata în fața instanței civile se suspendă după punerea în mișcare a acțiunii penale și până la rezolvarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.

Articolul 28

Autoritatea hotărârii penale în procesul civil și efectele hotărârii civile în procesul penal (1) Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o. Instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.

(2) Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organelor judiciare penale cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.